

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

ij. De Sacramentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

INSTITVTIONVM IVRIS CANONICI LIBER SECVNDVS.

DE RERVM DIVISIONE,
atq; illarum admini-
stratione,

TITVLVS I.

Res Ecclesiasticæ, sunt aut spirituales, aut temporales. h. d.

Vperiore libro de Iure personarum exposuimus, modò videamus de rebus Ecclesiasticis, illarumq; tractatione, & administratione. Summa rerum Ecclesiasticarum diuisio in duos articulos deducitur: nam aut spirituales sunt, aut temporales. Spirituales sunt, quæ spiritui deseruiūt, atque animæ causa sunt institutæ: vt, Sacramenta Ecclesiæ, altaria, & his similia. Temporales sunt, quæ non tam spiritus, quàm corporis gratia p̄ Ecclesiasticis ministerijs, sacrorumque ministrorum vsu sunt comparatæ: vt sunt, prædia, domus, & fructus decimales.

Res spirituales, sunt aut corporales, aut corporales & corporales diuiduntur in Sacramenta, in res sacras, sanctas & religiosas. h. d.

Rursus spiritualium quædam sunt incorporales, quædam ve-

rò corporales. Incorporales sunt, quæ neq; tangi, neq; sensu corporeo percipi possunt: quales sunt, virtutes, & dona Dei, aut quæ in iure cōsistunt. Corporales sunt, quæ tangi & humanis sensib. percipi possunt. Harum autem quædam sunt Sacramenta, quædam sacræ sunt, & sanctæ, quædam religiosæ. Videamus igitur nunc de spiritualibus: & quidem incorporales, cū de his rā suprà opportunis locis loquuti fuerimus, q̄ etiam infrà suo tempore dicturi sumus, specialem tractatū minimè exigunt: itaq; tractemus iā de corporalibus, ac primū de Sacramentis, de sacris, sanctis, & religiosis, consequenter etiam loquuturi: ac demū de rebus temporalibus, atq; illarū administratione.

DE SACRAMENTIS,

TITVLVS II.

Quid sit Sacramentum. h. d.

Sacramentum^a, est inuisibilis gratiæ visibilis forma, ita q̄ eius similitudinem gerēs & causa existat. *a can. sacrificium de cōsecra. dist. 2.*

Sacramentorum quædam necessaria sunt, quædam uoluntaria. h. d.

Sacramentorum summa diuisio

fio

* can. immis-
sionē §. sed
notandū. 1.
q. 1. gloss. 1.
cap. uenēs.
ext. de tras-
act.

sio hæc est², quòd aut sunt ne-
cessaria, aut voluntaria. Neces-
saria sunt, quæ sine interitu salu-
tis æternæ prætermitti, & con-
temni non possunt: vt sunt, Ba-
ptismus, Confirmatio, Pœniten-
tia, Eucharistia, extrema Vn-
ctio. quæ omnia ad particularē
cuiusque profectum sunt prin-
cipaliter instituta. Voluntaria
sunt, quæ sine salutis dispēdio,
pro cuiusq; arbitrio recipi pos-
sunt, & refutari: qualia sunt, or-
do Sacer, & Matrimonium: &
hæc ad totius Ecclesiæ profe-
ctum, & subsidium principaliter
pertinent.

*Necessariorum Sacramentorum quædam de-
seruiunt ad ingressum Ecclesiæ; quædam ad
progressum in Ecclesia, quædam ad egressum
ab Ecclesia. h. d.*

Et rursus necessariorum quæ-
dam ad ingressum Ecclesiæ sunt
comparata, vt Baptismus: quæ-
dam ad progressum in Ecclesia,
vt Confirmatio, Pœnitentia, Eu-
charistia: quædam ad egressum
ab Ecclesia, vt postrema Vnctio.

*Secunda distinctio Sacramentorum, quòd
quædam characterem imprimunt quæ iterari
non possunt, quædam non imprimunt quæ ite-
rationem admittunt. h. d.*

Rursus Sacramentorum quæ-
dam characterem imprimunt,
quædam verò non. Quæ cha-
racterem imprimunt, iterari nõ
possunt: vt, Baptismus, Confir-
matio, Ordo sacer. Cætera ve-
rò, quæ characterem nullum im-
primunt, iterari minimè prohi-

bentur: vt, Eucharistia, Vnctio,
Pœnitentia, Matrimonium.

*Sacramenta constant elemento & uerbo.
hoc dicit.*

Constant autem Sacramenta
elemento & uerbo. Elementū
hic accipimus, quicquid sub vi-
sibili natura, inuisibilem gratiā
designat & continet. Verba
sunt, quæ formæ visibilis effica-
ciam exprimunt: ergo acceden-
te uerbo ad elementum, sacra-
mentum fiet.

*Non Ecclesia, sed Christus instituit Sacra-
menta, quæ tamen dicuntur Ecclesiæ, quia illa
per ea sanctificatur, & illa ministrat. h. d.*

Illud quoque scire nos oportet,
quòd non Ecclesia, sed ipso
Domino instituyente Sacramen-
tis utimur: sed tamē idēd Eccle-
siæ Sacramenta nuncupamus,
tum quòd per ea sanctificata, &
cælesti sponso matrimonij fœ-
dere coniuncta sit: tum, quòd il-
lorum dispensatio eius credita
sit ministerio.

*Etiam malus minister, & hæreticus potest
ministrare sacramenta. h. d.*

Ergo^b qui baptizat, qui absol-
uit, & in singulis Sacramētis di-
uinitus operatur, Dominus est:
ministri verò Ecclesiæ in confi-
ciendis sacris mysterijs, vel di-
spensandis, præter nudum mi-
nisterium nihil sibi vindicare
valent, cum non propriam, sed
eius qui sacramenta instituit, p-
sonam referant, nec vlla ex ipsis
sanctificandi virtus emanet. Vn-

*b cano. aliud
est. & can.
seq. de con-
secrat. dist.
4.*

de, quanq̄ eos inculpatoſ eſſe deceat, ſi tamen mali ſint, vel à Catholica cõmunione ſeiuncti, nihilo minùs & cõficere ſacramẽta, & diſpenſare poterũt: veluti enim per lapideos canales ad areolas aqua trãſfunditur, & ſolis radij per loca fœtidiffima tranſeunt, nulla cõtaçtus maculatione cõtaminãtur, ſic multò magis Sacramenta nulla miniſtri fœditate cõmaculantur.

Spiritualis poteſtas exerceri ſine fide poteſt, ſed non ſine intentione Eccleſiæ. h. d.

Hoc tamen ſic intelligi oportet, ſi tales miniſtri intẽtionem Eccleſiæ concordẽ habeant. Ceterũ ſi aliud agere intendant, putã ſacris illudere myſterijs, vel aliud, quod Eccleſiæ nõ cõſentiat, nihil agitur: ſine fide enim ſpiritualis poteſtas exerceri quidẽ poteſt, ſine Eccleſiæ intẽtionem nõ poteſt. His circa Sacramenta generaliter cognitjs, exordiamur nũc de ſingulis etiam ſpecialiter dicere: & quia Baptiſmus fundamentũ eſt & ianua cæterorum, meritò ab eo principium ſumamus.

DE BAPTISMO, ET eius effectu,

TITVLVS III.

Baptiſmus operatur animæ ablutionem, et in locum circunſiſionis eſt inſtitutus. h. d.

gloſſ. 1. in ſum. de conſecr. diſt. 4.

Baptiſmus^b eſt ablutio corporis exterior: quæ, adhibita certa verborum forma, inte-

riorẽ animę ablutionẽ designat & operatur. Veluti enim circumciſio in populo Dei, in fidei iuſtitieq̄; ſignaculum inſtituta, ad ſignificationẽ purgationis originalis veteriſq̄; peccati parulis valebat: ſic & baptiſmus ad hominis inuouationem valere cœpit.

Licet in baptiſmo plena cõtingat peccatorũ remiſſio, nõ tamẽ contingit plena nouitas. h. d.

Non tamen ex quo quiſq̄; baptizatur, ſtatim etiam in eo omnis vetus infirmitas abſumitur, ſed renouatio ad remiſſionem peccatorum incipit, & ad intelligentiam & operationem ſpiritualiũ: cætera verò ſunt in ſpe, donec recompleantur, quod erit in reſurrectionis tempore. Quãvis ergo in baptiſmate plena fiat peccatorũ remiſſio, non propterea plena nouitas & mutatio contingit.

Cura baptizandi ad ſolos ſacerdotes ſpectat, ſed ex cauſa neceſſitatis quilibet poteſt baptizare. h. d.

Baptizandi^d autem cura ad ſolos ſacerdotes pertinet, eiùſque miniſterium nec ipſis diaconis explere permittitur, abſque Epifcopo vel preſbytero: niſi hiſ procul abſentibus, vltima languoris cogat neceſſitas: quo calu & laicis fidelibus, atq̄; ipſis mulieribus^e baptizare permittitur. Preſbyter verò, cuius negligentia cõmiſſum eſt, vt q̄s ſine baptiſmate ex humanis exceſſerit, deponendus erit^f.

Ba-

can. ex quo d. diſt. 4. de conſecr.

cap. ueniẽs. ext. de preſbyt. non baptiz.

can. cõſtat. de conſecr. diſt. 4.

can. mulier. d. diſt. 4. de conſecr. can. quã uic. d. diſt. 4.